

הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא

קיא.

עין משפט
נר מצוה

רב א ב מיי פ"ח מהל'
גולה ואבידה הלכה
יב'
ג ב מיי פ"ח מהלכות
תמידין הלכה ג'
רד ד מיי פ"ח מהל'
מעילה ה' ה ושי'
בשמיטה ובשמיט'
רה ה שם הל' ד סמג
עשן רי:

מוסר רש"י

טב למיתב טן דו
מלמיתב ארמלו: משל
הוא ששנים אומות על
בעל כל דהו, שהוא טוב
לשבת עם שני גופים
משבת חלומה (קדושין נא)
וכע"ז כתובות עה) טן
דו, גופים שנים, כל דהו
בעל (יבמות ק"ח): גופים
שנים, בעל ואשתו, ואפילו
אין לה אלא לזנות בעלמה
(קדושין יא). מנין שלא
יהא דבר, נקטר ממערכה
(פסחים)
קודם לחמיר של
שחר, שלא יהא דבר
ימון על מערכה גדולה
ועליה הסכן כתיב, דהוא
סדור מערכה (פסחים)
העולה עולה
ראשונה. מלל כתיב
ועדן עליה עולה אלא
העולה, הכי קאמר ועדן
עליה מיד העולה החסונה
מחלה האמורה מחלה לכל
העולות, והיינו עולת תמיד
לפרשת קרינות (שם)
העולה משמע העולה תהא
לשבת לכל הקרינות
(מנחות טז). דלי לאורי
בעלמה אלא שצטריק עליה
עולה ושלמים, כמבז ועדן
עליה (ימות לד). ה' ימיה
דריש (ב"מ נה). העולה
משמע העולה האמורה
לשון בסדרי קרינות,
והיא עולת הנזק, שנאמר
ואמרת להם זה האשה
כי והיא ימיה קא דריש
(כתובות קו). וכע"ז זבחים
(קד).

הדרן עלך הגוזל עצים

אמר רבא לעורו. תימה דהכא משמע אפילו בפסול קודם זריקה וגם כשהעור מחובר עדיין בצצר ונעשה צו פסול קודם שמיטה שהביא קודם הכסף שרי בהנאה ובזבחים בפרק טבול יוס (דף קד. וסא) אמר רבי דס מרלה על העור צפני עלמו פי' כשהוא מופשט ואירע פסול בצצר הדס מרלה על העור וכשהוא עם הצצר א ונולד צו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא צו אחר זריקה הורלה צצר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים אלא כשהוא עם הצצר ונפסל קודם זריקה יוצא לשריפה והכא אירע צו פסול קודם שמיטה שהוצא קודם הכסף ואמאי לא יצא העור לשריפה: **ר"ל העולה עולה ראשונה.** פי' ראשונה שנפרשת פנחס וכי היכי דמלכד עולת הצקר גלי לך צהדיא דמלכד דצר הקודם לו קאמר הכי נמי מלכד איל הכפורים דצר הקודם לו קאמר ותימה דליף הכא מהעולה וצפרק כל המדיר (זבחים דף פט. וסא) יליף ממלכד עולת הצקר לחודיה ו"ל דהתם נמי אהעולה קסמיך ועוד יש תיורן אחר ואין להאריך כאן):

ויאמר הקדש מהדיוט והדיוט מהקדש. תימה אמאי אינטריך קרא לעיל גבי הדיוט שאס הביא אשמו עד שלא הביא גזילו לא יצא נילף מהקדש ויש לומר דלי לאו דאשכחן שהשעה הכתוב הדיוט להקדש להך מילתא לא הוי ילפינן האי מהאי לענין שאר דברים אלא השתא דאשכחן שהשעה אחר דצמחרייהו אס הביא אשמו מחילה לא יצא כמו כן יש להשוות לענין שאר דברים:

הדרן עלך הגוזל עצים

תבעו מהו דתימא אחולי גבי הדדי קמ"ל דאמרינן כיון דלא תבעי להדרו ברישא: שהמביא גזילו עד שלא הביא אשמו (וכו'): מנהני מילי אמר רבא דאמר קרא 'האשם המושב לה' לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו מכלל דכסף ברישא אמר ההוא מרבנן לרבא אלא מעתה² מלבד עולת הבקר הכי נמי מכלל דמוספין ברישא והתניא³ מנין שלא יהא דבר לומר³ וערך עליה העולה ואמר רבא העולה עולה ראשונה אמר ליה אנא 'מאשר יכפר בו נפקא ליה ועדיין לא כיפר: נתן לו את הקרן וכו': ת"ר מנין שאם הביא מעילתו ולא הביא אשמו אשמו ולא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומר⁴ באיל האשם ונסלח לו ומנין שאם הביא אשמו עד שלא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומר באיל האשם האשם בכבר יכול כשם שאיל ואשם מעכבים כך חומש מעכב תלמוד לומר באיל האשם ונסלח לו יאיל ואשם מעכבים בהקדש והוא חומש מעכב וילמוד הקדש מהדיוט והדיוט מהקדש מה אשם דהתם קרן אף אשם דהכא קרן והדיוט מהקדש מה הקדש אין חומש מעכב אף הדיוט נמי אין חומש מעכב:

הדרן עלך הגוזל עצים

דמינה ניהא לה. להתקדש לראשון שהוא שלם על ספק זה שאס ימות תזקק לאחיו: טן דו. גוף שנים. כלומר אשה בכל דהו ניהא לה: זה וזה בשלו זה וזה בשלו. ונהי נמי לרבנן דקנסו ליהויריב דקבול אשם מקמי כסף אלא לרבי יודה רבי יהודה. ואע"ג דקנים ליה לידעיה ה"מ היכא דאשם ראשון קיים דיכולין בני יהויריב להקריבו צעוד משמרתן קיימת ובהכשר אצל אס קדמו והקריבוהו בפסול דאשם הנא קודם הקרן פסול הוא דמפורש לקמן ינתן אשם השני לידעיה: **למאי חזי.** דקמתי זכו: כגון דנפק **מאשרס.** דהני ודהני ולא תצטו בני יהויריב את הכסף צממרתם ולא בני ידעיה את האשם צממרתם ואינטריך לאשמעינן דלא תימא טעמא דרבי יהודה צממנו בני יהויריב שיחזור צעוד משמרתן קיימת אצל היכא דלא תצטו מחלו לבני ידעיה: **קמ"ל.** דכיון דבני ידעיה נמי לא תצטו לאשם צממרתם יחזור כסף אצל אשם ויקריבוהו בני יהויריב כשיחזור צצת משמרתם: **האשם המושב [נס']** [נסן] **מלכד איל הכפורים אשר יכפר בו.** כלומר לא קרב האיל עדיין: **אנא מאשר יכפר קאמינא.** דכתיב בלשון עמיד מדלא כתיב אשר כיפר ומשמע דכשהשיב לכהן את האשם דהיינו קרן הכסף עדיין לא כיפר: **מנין שאס הביא מעילתו.** גבי נהנה מן ההקדש קאמר: **האשם ונסלח.** משמע אין סליחה אלא צנניהם איל כממעו האשם קרן כדליף לקמיה הקדש מהדיוט מה האשם דכתיב בגזול הגר קרן הוא כדאמר לעיל (דף קי.) אף אשם דכתיב בהקדש קרן הוא: **באיל האשם.** משמע באיל שהוא צא חוצה לאשם שהוא קרן. אלא קרן צרישא מיימתי: **אין החומש מעכב.** זה הכפרה:

הדרן עלך הגוזל עצים

תורה אור השלם
1. ואם אין לאשם נאל להשיב האשם אליו האשם המושב ליה לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו עליה:
2. מלבד עלת הבקר אשר לעלת הקדש תעשו את אלה:
3. והאש על המזבח תוקר בו לא תבנה ובער עליה חבון עצים בבקר ובבקר וקרן עליה העולה והקטיר עליה חלב השלמים: ויקריב ו ה ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אותו לכהן והכבד יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ויקרא ה טז

במדבר ח ה
2. מלבד עלת הבקר אשר לעלת הקדש תעשו את אלה:
3. והאש על המזבח תוקר בו לא תבנה ובער עליה חבון עצים בבקר ובבקר וקרן עליה העולה והקטיר עליה חלב השלמים: ויקריב ו ה ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אותו לכהן והכבד יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ויקרא ה טז

במדבר כח כ
3. והאש על המזבח תוקר בו לא תבנה ובער עליה חבון עצים בבקר ובבקר וקרן עליה העולה והקטיר עליה חלב השלמים: ויקריב ו ה ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אותו לכהן והכבד יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ויקרא ה טז

הגהות הב"ח
(ה) גמ' דריש לקיש:

רבינו חננאל

דאמר ריש לקיש טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו. פי' ר"ח טוב לאשה לישוב בארשות ואפילו בעלה כעור ופערט, מלמיתב ארמלו. פ"א, מן גוף דו ב'. הדרן עלך הגוזל עצים